

ЕКОЛОГІЧНА СТРУКТУРА НАВКОЛОВОДНОЇ ВИЩОЇ РОСЛИННОСТІ ДІДОРІВСЬКОГО УРОЧИЩА

*Шшанова К. А. магістр факультету захисту рослин,
біотехнологій та екології,*

*Гайченко В. А. проф., д.б.н., зав. кафедри загальної екології і безпеки життєдіяльності
Національного університету біоресурсів і природокористування України, Київ, Україна.
katenka2015v@gmail.com*

Голосіївський ліс – унікальний біогеоценоз, який не був місцем глибокого вивчення, системних досліджень його екологічного стану. Тільки поодинокі роботи, що присвячені опису ландшафтів, рослинного і тваринного світу дозволяють деякою мірою оцінювати екологічний стан в межах лісового масиву.

Голосієво – це складна та багата рослинна асоціація, яка сформулювалась під впливом господарської діяльності людини і зазнала певних змін, що відрізняють його від первинного вигляду. До того ж Голосіївський ліс і зараз є одним з найпопулярніших місць літнього і зимового відпочинку.

У результаті безгосподарського та науково необґрунтованого використання лісових ресурсів Голосіївський масив зазнав значних втрат. Це виявилось в тому, що на частині території були знищені праліси та трав'янисті угруповання і створені «лісові культури» з дерев і чагарників немісцевих порід. На цих територіях відновлення природної рослинності неможливе.

На території Голосіївського парку є ряд озер і ставків (одне з них Дідорівське урочище), навколо яких поширена водно-болотна і прибережно-водна рослинність. Вона простягається вузькою смугою навколо водного дзеркала, рідше рясно заселяє водойму. Площа її носить досить динамічні показники: навесні та восени зменшується, влітку, внаслідок спаду рівня води або пересихань, суттєво збільшується. В умовах антропогенно-зміненого середовища саме ці водойми є осередками життя дикої природи, зберігаючи або втрачаючи своє біорізноманіття. Рослини, які створюють прибережну зону, можуть сигналізувати про загрозу зміни або забруднення водойм та територій і дозволяють визначити джерела впливів.

Прибережно-водна рослинність є специфічною, оскільки поєднує угруповання, властиві для водного середовища і наземних умов. Вона збагачена перш за все компонентами контактуючих типів рослин.

У прибережній зоні часто ростуть рослини, частина яких занурена у воду, а частина знаходиться у повітряному середовищі (очерет австралійський). Багато з наявних видів у Дідорівському урочищі є доміантними або спів доміантними, внаслідок чого виникають очеретяні, рогозові, осокові, ряскові, водокарсові та інші водні угруповання.

Наземна ж рослинність є більш різноманітною і флористично багатішою: трав'яниста (лучно-болотяна, болотяна), лісова (вільхова) і чагарникова (вербова) рослинності.

На жаль, нині деградація рослинності Дідорівського урочища чітко помітна, а фіто екологічний стан водойм залишається прихованим від безпосереднього сприйняття.

Проте визначено, що основними факторами впливу на стан водойм Голосієва та сезонний характер динаміки росту і розвитку фітогідробіонтів слід вважати високий ступінь антропогенного евтрофування, що зумовлює зрідненість видового різноманіття, функціонування в умовах надмірного антропогенного евтрофування, зумовлює структурні особливості угруповань усіх типів організації рослинності (видова бідність або повна відсутність видів, розрідженість або надмірний розвиток ярусів та ін.).

Для усіх типів водойм Голосієва характерні процеси заболочення (надмірний розвиток мікроскопічних водоростей). Якісний та кількісний склад водної та навколо водної рослинності, їх розподіл, зникнення чутливих видів або зміна видів-едифікаторів є показниками, які можуть свідчити про зміну екологічних умов.

Голосіївський ліс зазнав і зазнає найрізноманітніших забруднень та деформацій, що призводять до деградації навколводної рослинності та безпосередньо системи водойм Голосієва. Дідорівське урочище зазнає чималого антропогенного впливу, який суттєво впливає на прилеглі до водойм території, тому проведення моніторингових досліджень навколо водної рослинності та водойм набуває чи не першочергового значення для збереження біорізноманіття Голосієва.

Використані джерела:

1. Гудков І. М. Екологія Голосіївського лісу. Монографія.-К.:Фенікс,2007.-336с.
2. Краснов В. П. Фітоекологія з основами лісівництва: хавч. посіб. / Краснов В. П., Шелест З. М., Давидова І. В. – Суми: Університетська книга, 2011.- 415 с.